

SOC 701 Úvod do sociologie

Kombinované studium sociologie, FSS MU Brno 2006/2007

Vyučující kursu: Mgr. Eva Šlesingerová

(kontaktní adresa: eslesi@fss.muni.cz)

konzultace v kontaktní dny - pátek 13.30 - 14.30 na FSS MU, prac. 349)

Anotace

Kurz nabízí základní informaci o klíčových pojmech sociologie. Je koncipován tematicky a rozdělen do čtyř bloků: (a) sociologie jako forma vědění, (b) člověk a společnost, (c) struktury moci, (d) sociální změna. Cílem kurzu je poukázat v kontextu soudobého sociologického myšlení na souvislosti mezi biografickou zkušeností individuálních aktérů a historickou dynamikou institucionálních struktur společnosti. Domácí písemná práce a závěrečná zkouška kontrolují vědomosti získané z textů kurzu a ze základní literatury kurzu. Informace o výsledcích zkoušky získají studující prostřednictvím ISMU (<https://is.muni.cz/>) nejpozději do 5 dnů. Texty četby (kromě četby z knihy Giddens, A. *Sociologie*.) je možno stáhnout na internetu ISMU. Termíny konzultací a zkoušky budou zveřejněny rovněž prostřednictvím ISMU.

Forma hodnocení: Celkem je možno získat 50 bodů. Minimální počet bodů pro absolvování kurzu je 25. (a) Body získané z průběžné písemné práce (maximálně 10 bodů) se započítávají do celkového hodnocení. (b) Písemná zkouška bude kombinací otevřených a uzavřených otázek. Maximální počet bodů ze závěrečné písemné zkoušky je 40.

Průběžná práce:

odevzdání recenze na knihu v rozsahu 1000 slov:

Berger, P.L. 2004. *Pozvání do sociologie*. Brno: Barister & Principal
nebo

Bauman, Z. 2003. *Modernita a holocaust*. Praha: Slon
nebo

Goffman, E. 1999. *Všichni hrajeme divadlo*. Praha: Ypsilon.

Časový rozvrh a rozpis témat kurzu

1.týden

A. *Sociologie jako forma vědění*

Sociologické problémy a teorie

Klíčové témata a pojmy: sociologická imaginace, nezamyšlené důsledky lidského jednání, sociální reprodukce a sociální transformace, pozitivismus, fenomén smyslu jednání.

Základní literatura: Giddens, A. *Sociologie*. s. 14-30, 532-548. (32)

Četba z čítanky: Mills, C.W. *Sociologická imaginace*. s. 7-24. (17)

2. týden

B. Člověk a společnost

Kultura, socializace a jedinec

Klíčové témata a pojmy: rozmanitost kultur, etnocentrismus, socializace

Základní literatura: Giddens, A. *Sociologie*. s. 32-39, 47-60, 62-76. (34)

Četba z čítanky: Todorov, T. *Mezní situace*. s. 37-49, 165-182. (29)

3. týden

Konzultace na FSS MU, 6. 10.

Úvod: objasnění organizačních a metodických otázek kursu.

Přednáška: Vznik sociologie a povaha sociologického myšlení. Kritéria vědeckosti a kontroverzní vztah sociologie k metodám přírodních věd. Teoretické přístupy, teoretická dilemata a teorie v sociologii.

Seminář: Diskuse o povaze sociologické imaginace, o propojenosti individuální biografie a historie. (15 min.)

4. týden

Sociální interakce, sociální normy a deviace

Klíčové témata a pojmy: mikrosociologie, sociální role, sociální deviace a sociální normy, konformita, anomie.

Základní literatura: Giddens, A. *Sociologie*. s. 86-108, 184-199. (37)

Četba z čítanky: Goffman, E. *Všichni hrajeme divadlo*, s. 25-74 (49)

5. týden

Sociální pohlaví, příbuzenství a rodina

Klíčové témata a pojmy: sociální reprodukce, sexualita, nukleární rodina, monogamie, citový individualismus.

Základní literatura: Giddens, A. *Sociologie*. s. 110-134, 156-163, 178-181. (24)

Četba z čítanky: Beauvoir, S. *Druhé pohlaví*. s. 69-97 a 133-143 (38)

6. týden

Konzultace na FSS MU, 3. 11.

Průběžná kontrola studia 1:

Úkol č. 1. (a) *Průběžná písemná práce*,

10 bodů: odevzdáno včas a nevráceno na přepracování

5 bodů: neodevzdáno včas, ale přijato, případně odevzdáno včas ale vráceno na přepracování.

Pokud bude průběžná práce odevzdána 3 dny po termínu, nebude hodnocena vůbec.

Odevzdání průběžné práce je nutnou podmínkou možnosti zapsat se k písemné zkoušce.

Seminář: Propojenost člověka a společnosti. Socializace, sociální role a sociální deviace. Diskuse o průběžných pracech (20 min.)

Přednáška: Sociální a symbolická konstituce sociálních tříd. Konstituce moderního státu, disciplinace a symbolická moc. (15 min.)

7. týden

C. Struktury moci

Stratifikace, sociální třídy a etnické skupiny

Klíčové témata a pojmy: Strukturovaná nerovnost, sociální třídy, status, sociální mobilita, etnická identita, diskriminace.

Základní literatura: Giddens, A. *Sociologie*. s. 254-262, 275-285, 228-252. (42)

Četba z čítanky: Merton, R.K. *Studie ze sociologické teorie*. s. 196-219. (23)

8. týden

Vzestup moderní organizace a ekonomie

Klíčové témata a pojmy: byrokracie, formální a neformální vztahy, dělba práce.

Základní literatura: Giddens, A. *Sociologie*. s. 287-296, 308-312, 315-319. (17)

Četba z čítanky: Marx, K. *Kapitál, I.* s. 362-396 (34)

9. týden

Stát, vládnutí a politická moc

Klíčové témata a pojmy: autorita, legitimita, moderní stát, občanství, nacionalismus.

Základní literatura: Giddens, A. *Sociologie*. s. 334-346. (12)

Četba z čítanky: Hobsbawm, E. J. *Národy a nacionalismus od roku 1780*. s. 79-97. (17)

10. týden

Vzdělání, populární kultura a média

Klíčové témata a pojmy: veřejnost, ideologie, symbolická moc, jazykové kódy, kulturní reprodukce.

Základní literatura: Giddens, A. *Sociologie*. s. 360, 368-376, 392-393, 398-403. (15)

Četba z čítanky: Mills, C.W. *Mocenská elita*. s. 355-388. (33)

11. týden

Konzultace na FSS MU, 1. 12.

Seminář: Institucionální struktury moci. Strukturovaná nerovnost sociálních skupin. Sociální organizace a kultura. Diskuse o průběžných pracích (20 min.)

Přednáška: Modernita a modernizace. Urbanizace. Sociální hnutí a sociální reforma. (15 min.)

12. týden

Náboženství v moderním světě

Klíčové témata a pojmy: magie, rituál, totemismus, odcizení, falešné vědomí, posvátné a profánní, sekularizace.

Základní literatura: Giddens, A. *Sociologie*. s. 412-427, 432-441. (23)

Četba z čítanky: Weber, M. *Sociologie náboženství*. s. 311-339. (28)

13. týden

D. Sociální změna

Sociální změna, moderní urbanizace a revoluce

Klíčové témata a pojmy: industrializace, postindustriální společnost, tradiční a moderní město, Chicagská škola, třídní konflikt, relativní deprivace, sociální hnutí.

Základní literatura: Giddens, A. *Sociologie*. s. 486-496, 444-455, 470-484. (35)

Četba z čítanky: Bauman, Z. *Úvahy o postmoderní době*. s.7-24. (17)

Seznam literatury

Texty z čítanky Průvodce studijním materiálem „Úvod do sociologie“ je možné stáhnout z IS MU, studijní materiály ke kursu SOC 701.

Bauman, Z. 1995. *Úvahy o postmoderní době*. Praha: SLON. s.7-24.

Beauvoir, S. 1967. *Druhé pohlaví*. Praha: Osiris. 69-97 a 133-143

Hobsbawm, E. J. 1999. *Národy a nacionalismus od roku 1780*. s. 79-97.

Goffman, E. 1999. *Všichni hrajeme divadlo*. Praha: Ypsilon. s. 25-74.

Marx, K. 1953. *Kapitál sv.I*. Praha: SNPL. s. 362-396. s. 196-219.

Merton, R.K. 2000. *Studie ze sociologické teorie*. Praha: SLON. s. 196-219.

Mills, C.W. 1966. *Mocenská elita*. Praha: Orbis. s. 355-388.

Mills, C.W. 1968. *Sociologická imaginace*. Praha: Mladá fronta. s. 7-24.

Todorov, T. 2000. *Mezní situace*. s. Praha: Mladá fronta. s. 37-49, 165-182.

Weber, M. 1998. *Sociologie náboženství*. Praha: Vyšehrad. s. 311-339.

Literatura k dispozici v knihkupectvích

Giddens, A. 1999. *Sociologie*. Praha: Argo. (271 vybraných stran)

Pracovní zátěž (workload):

Celkový počet stran četby: 556 (základní literatura 271 str. + čítanka 285 str.)

Celkový workload: 556